

Seat No. : _____

JB-116

January-2021

B.A., Sem.-V

CC-304 : Psychology (Experimental Psychology (Principles) – I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

વિભાગ – I

નીચેના આઠ પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના ઉત્તરો લખો :

42

1. પરિવર્ત્યની વ્યાખ્યા આપી સ્વતંત્ર અને આધારિત પરિવર્ત્યના પ્રકારો સદષ્ટાંત સમજાવો.
2. પ્રયોગ પદ્ધતિના ફાયદાઓ અને ગેરફાયદાઓ વર્ણવો.
3. પ્રાયોગિક ભૂલ એટલે શું ? પ્રાયોગિક ભૂલના પ્રકારો વર્ણવો.
4. એક-પક્ષ અજ્ઞાન અને દ્વિ-પક્ષ અજ્ઞાન પદ્ધતિ સમજાવો.
5. માપનતુલા એટલે શું ? માપનતુલાના પ્રકારો સમજાવો.
6. મનોભૌતિકશાસ્ત્રના પાયાના ખ્યાલો સમજાવો.
7. લઘુત્તમ ફેરફારની પદ્ધતિ વડે નિરપેક્ષ ઉંબર શોધવાની રીત વર્ણવો.
8. સરેરાશ ભૂલની પદ્ધતિ સમજાવો.

વિભાગ – II

9. કૌંસમાં આપેલા શબ્દોમાંથી યોગ્ય શબ્દ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો : (કોઈપણ આઠ)

8

(1) સમર્થનાત્મક પ્રયોગની શરૂઆતમાં સિદ્ધાંતકલ્પના _____ . (હોય છે, હોતી નથી)

(2) અન્વેષણાત્મક પ્રયોગ દ્વારા સિદ્ધાંત કલ્પનાની _____ થાય છે. (શોધ, ચકાસણી)

- (3) પ્રયોગકર્તા જે સ્વતંત્ર પરિવર્ત્યમાં ફેરફાર કરી શકે છે તેને _____ પરિવર્ત્ય કહે છે. (E-type, S-type)
- (4) ઊંચર એ _____ પરિવર્ત્ય છે. (અંતરવિધેયગત, આંતરવિધેયગત)
- (5) કાર્યક્ષમતાનું સ્વાભાવિક વિચલન એ _____ ભૂલ છે. (સ્થિર, પરિવર્ત્ય)
- (6) અલગ-અલગ જૂથ યોજનાને _____ યોજના પણ કહે છે.
(પ્રાયોગિક જૂથ-નિયંત્રિત જૂથ, માત્ર પાશ્ચાત્)
- (7) એક-પક્ષ અજ્ઞાન પદ્ધતિમાં સ્વતંત્ર પરિવર્ત્યના અમલ અંગે _____ અજ્ઞાણ હોય છે.
(પ્રયોગપાત્ર, પ્રયોગકર્તા)
- (8) સમગ્ર-વિભાગ-વિભાગ-સમગ્ર એ યોજના _____ સૂચવે છે. (પ્રતિસંતુલન, તુલ્યકરણ)
- (9) અભ્યાસની કક્ષા એ _____ તુલા છે. (નામાંકન, ક્રમાંકન)
- (10) _____ તુલામાં માહિતી હોય ત્યારે સરેરાશ ગણી શકાય છે. (ક્રમાંકન, સમય-અંતર)
- (11) સમય-અંતર તુલામાં _____ શૂન્યબિંદુ હોય છે. (વાસ્તવિક, કાલ્પનિક)
- (12) _____ ડેસિબલ એ શ્રવણ માટેનો નિરપેક્ષ ઊંચર છે. (20, 40)
- (13) મનોભૌતિકશાસ્ત્રના પ્રણેતા _____ હતા. (ફોઈડ, ફેકનર)
- (14) _____ ઉદ્દીપક અને સંવેદન વચ્ચેના સંબંધનો વૈજ્ઞાનિક અભ્યાસ કરે છે.
(રસાયણશાસ્ત્ર, મનોભૌતિક પદ્ધતિ)
- (15) ગુણક્રમાંક પદ્ધતિ વડે _____ જાણી શકાય છે. (દષ્ટિભ્રમ, રંગ-પસંદગી)
- (16) _____ આકૃતિ દ્વારા દષ્ટિભ્રમનું માપન થાય છે. (વ્યુત્કામ્ય, મ્યુલર-લાયર)

Seat No. : _____

JB-116

January-2021

B.A., Sem.-V

**CC-304 : Psychology
(Experimental Psychology (Principles) – I)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Part – I

Answer any **three** questions out of the following eight questions :

42

1. Define variable and explain the types of independent and dependent variable with illustration.
2. Describe the advantages and disadvantages of experimental method.
3. What is an experimental error ? Describe the types of experimental error.
4. Explain single-blind and double-blind procedure.
5. What is a measurement scale ? Explain the types of measurement scale.
6. Explain the basic concepts of psychophysics.
7. Describe the procedure of finding the absolute limen through method of minimal changes.
8. Explain the method of average error.

Part – II

9. Fill in the blanks by selecting proper word from the words given in bracket : (Any **Eight**)

8

- (1) There _____ a hypothesis in the beginning of a verifactory experiment.
(exists, does not exist)
- (2) Hypothesis is _____ by an exploratory experiment. (searched, verified)
- (3) The independent variable which an experimenter manipulates is called _____.
(E-type, S-type)
- (4) Age is an _____ Variable. (Inter-subject; Intra-subject)
- (5) The natural fluctuation of performance is a _____ error. (constant, variable)
- (6) Separate-group design is also called _____ design.
(Experimental-control group, Only After)
- (7) In a single Blind procedure _____ is unaware about the treatment of an independent variable. (Subject, Experimenter)
- (8) Whole-Part-Part-Whole suggests the design of _____.
(Counter-balancing, Matching)
- (9) Category of study level is a _____ scale. (Nominal, Ordinal)
- (10) When the data is in _____ scale, we can calculate the average.
(Ordinal, Interval)
- (11) There exists _____ zero in a time-interval scale. (Real, Unreal)
- (12) _____ decibel is an absolute limen for an auditory perception. (20, 40)
- (13) _____ was the founder of psychophysics. (Freud, Fechner)
- (14) _____ is the method of studying scientifically the relation between stimulus and sensation. (Chemistry, Psychophysical Method)
- (15) _____ can be known through ranking method. (Illusion, Colour-preference)
- (16) Through _____ figure, illusion is measured. (Ambiguous, Muller-Lyer)

Seat No. : _____

JB-116

January-2021

B.A., Sem.-V

**CC-304 : Psychology
(Psychology in Industrial Organisation-I)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

વિભાગ – I

નીચેના વિભાગ-I ના આઠ પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના જવાબ લખવા. દરેકના 14 માર્ક્સ છે. 42

1. ઔદ્યોગિક મનોવિજ્ઞાનનું કાર્યક્ષેત્ર વર્ણવો.
2. કાર્ય-વિશિષ્ટિકરણની સમજૂતી આપો.
3. રોજગારલક્ષી મુલાકાત વિગતે વર્ણવો.
4. મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટીઓની મર્યાદાઓ ચર્ચો.
5. ઈજનેરી મનોવિજ્ઞાનનો ઇતિહાસ અને કાર્યક્ષેત્ર સમજાવો.
6. વ્યક્તિ અને યંત્ર વ્યવસ્થા વિગતે વર્ણવો.
7. થાકના માપનની સમજૂતી આપો.
8. અરોચકતા સાથે સંકળાયેલા વૈયક્તિક લક્ષણો સમજાવો.

વિભાગ – II

(ફરજિયાત)

9. નીચેના આઠ પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ ચારના જવાબ આપો. દરેક પ્રશ્ન બે માર્ક્સનો છે. 8

(1) મનોવિજ્ઞાનની પ્રથમ પ્રયોગશાળા વિલ્હેમ વુંન્ટે ક્યારે સ્થાપી હતી ?

(a) 1945	(b) 1880
(c) 1879	(d) 1979

- (2) કાર્યવિશ્લેષણના વ્યાવહારિક ઉપયોગો વિષે કોણે માહિતી આપી ?
- (a) સીગલ અને લેન (b) ટેલર
(c) મિલ્ટન બ્લૂમ (d) વુંન્ટ
- (3) બિન સંરચનાત્મક મુલાકાત અંગે સેલ્સ મેનેજરો અને અરજદારો વિષે કોણે સંશોધન કર્યું હતું ?
- (a) સિગલ અને લેન (b) સ્પ્રિંગબેટ
(c) હોલિંગવર્થ (d) ટેલર
- (4) કસોટી દ્વારા જે બાબત માપવાનો આશય રખાયો હોય તેનું જ માપન થાય તેને શું કહેવાય ?
- (a) વિશ્વસનીયતા (b) યથાર્થતા
(c) માનાંકો (d) વસ્તુલક્ષિતા
- (5) 1897 માં કરેલા સમય અને ગતિના અભ્યાસો દ્વારા ઈજનેરી મનોવિજ્ઞાનની શરૂઆત કોણે કરી ?
- (a) હોલિંગવર્થ (b) ફ્રેડરિક ટેલર
(c) ફોર્ડ (d) વોટસન
- (6) ગિલબ્રેથ ટંપતીએ તેમના અભ્યાસો કઈ સાલમાં કર્યા હતાં ?
- (a) 1922 (b) 1933
(c) 1911 (d) 1909
- (7) કોના મતે થાકના પ્રમાણને ઉત્પાદનના પ્રમાણ સાથે સીધો સંબંધ છે ?
- (a) બ્લુમ (b) મ્યુઝીઓ
(c) ટેલર (d) ગિલબર્થ
- (8) એન્જલ મોસોએ થાકનો અભ્યાસ કરવા કયું સાધન બનાવ્યું ?
- (a) ઓડીઓગ્રાફ (b) સીસ્મોગ્રાફ
(c) કાર્ડિઓગ્રાફ (d) એરગોગ્રાફ

Seat No. : _____

JB-116

January-2021

B.A., Sem.-V

**CC-304 : Psychology
(Psychology in Industrial Organisation–I)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Part – I

Write any **three** answers of following **eight** questions of Part – I. Each answer has **14** marks. **42**

1. Describe the scope of Industrial Psychology.
2. Explain Job-Specification.
3. Describe Employment Interview in detail.
4. Discuss limitations of Psychological testing.
5. Explain the history and scope of Engineering Psychology.
6. Describe Person-Machine system in detail.
7. Explain measurement of fatigue.
8. Explain Personal characteristics related to Boredom.

Part – II
(Compulsory)

9. Write any **four** answers of following **eight** questions of Part – II. Each answer has **2** marks. **8**

- (1) When the first laboratory of Psychology established by Wilhelm Wundt ?
(a) 1945 (b) 1880
(c) 1879 (d) 1979
- (2) Who gave information about practical uses of Job-Analysis ?
(a) Siegel and Len (b) Taylor
(c) Milton Bloom (d) Wount
- (3) Who researched the sales managers and applicants for unstructured interview ?
(a) Siegel and Lane (b) Springbett
(c) Hollingworth (d) Taylor
- (4) What is it called, to measure only what is intended to be measure by a test ?
(a) Reliability (b) Validity
(c) Norms (d) Objectivity
- (5) Who started Engineering Psychology by the study of time and motion in 1897 ?
(a) Hollingworth (b) Frederick Taylor
(c) Freud (d) Watson
- (6) In which year did the Gilbreth couple their studies ?
(a) 1922 (b) 1933
(c) 1911 (d) 1909
- (7) In whose opinion is fatigue directly related to production ?
(a) Bloom (b) Muscio
(c) Taylor (d) Gilbreth
- (8) What tool did Angelo Mosso invent to study fatigue ?
(a) Audiograph (b) Seismograph
(c) Cardiograph (d) Ergograph